

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۷/۱۲/۱۷

داکتر مصطفی آریامل

همه ذیخیات غرق در منجلا ب کثافات (بخش دوم)

انواع و اشکال کثافات محیطی و مواد عامل آنها

۱. کثافات هوایی: در اثر آزاد شدن دود، مواد کیمیایی، ذرات بسیار کوچک از احتراق داخلی ماشینهای دیزلی و پترولی خورد و بزرگ، صنایع خورد و بزرگ متنوعه، کشتی های تجارتي و سفربري، ریل ها، طیارات ملکی و نظامی، فعالیت های زراعتی، پروژه های بزرگ ساختمانی نظیر اعمار شاهراه ها و بسا منابع مختلفه دیگر.

۲. کاربن دای اوکساید (CO₂)، کاربن مونو اوکساید (CO)، سلفور دای اوکساید (SO₂)، کلوروفلوروکاربن (CFC)، نایتروجن اوکساید.

دلم به حال هوای زار وطن میسوزد که پترول و دیزل های بی کیفیت وارداتی چه کثافتی را به دامانش میریزد.

۳. در اثر تعامل هایدروکاربین ها (CO₂ و CO) در زیر شعاع آفتاب، سماگ و اوزون (O₃) بوجود آمده و هوا را ملوث میسازد.

۴. گاز متین Methane بعد از کاربن دای اوکساید دومین ملوث کننده هواست. گاز مذکور در ممالکی که تعداد حیوانات سرگین ریز زیاد دارند نظیر هند، ایالات متحده، استرالیا، امریکای جنوبی و غیره که از پارو صعود میکند.

۵. ملوث کردن محیط با بیرون انداختن و رها کردن مواد بیولوژیک و غیر بیولوژیک که در بسا ممالک پیشرفته جرم پنداشته میشود.

۶. در شهر های بزرگ دنیا سالانه به صد هاملیون تن فضله های صنعتی، صنایع غذایی، رستورانها، و اماکن مختلف جمع آوری شده، مواد فلزی، پلاستیکی، و شیشه ای آنها از هم جدا و Recycle شده یعنی مورد استفاده مکرر قرار

میگیرد. قسمتی از باقیمانده که قابل سوختاندن میباشد در تنور های مخصوص که دود را جذب میکند خاکستر میشود و بالاخر آنچه باقی میماند عبارت از فضله آن فضله هاست لذا باید در Dumping site یا جاهای معینه دفن شوند. درد سر عمده بعد از آن شروع میشود که آن مقدار بزرگ مواد فاضله در زیر خاک تخمر کرده و گندیده آن ها که مواد زهری نیز با خود دارد به آبهای زیر زمینی نفوذ مینماید.

درین دنیا، مردم که مصروف شیره کشی از یکدیگر اند آنچه را مردم فضله و باطله گفته به دور می اندازند کس دیگری از آنها ملیون ها دالر میسازد که حلال شان باشد.

۷. صداهای اذیت کننده و بعضاً آسیب رساننده به گوش از فابریکه ها، ماشین های ساختمانی، طیارات خصوصاً نظامی، ریل و عراده جات حتی موزیک بلند نیز یک نوع Pollution فزیکتی تلقی میشود. گویند "آسیابان از صدای بلند آسیا کر میشود".

۸. ملوث شدن خاک و زمین و سرک ها از انواع تیل ها، پلاستیک، ریزه های شیشه، انواع کاغذ، استعمال زیاد مواد کشنده گیاهان هرزه، حشرات و حیوانات مضر زراعتی و پارو های مصنوعی.

۹. معروض شدن به مواد و آلات مولد شعاع ذروی، XRay, LASER خصوصاً در شفاخانه ها و فابریکه ها.

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولی

۱۰. روشنی زیاد نیز آزار دهنده و حتی مضر است طوری که دیدن (چوکی!) کردن به آفتاب به چشم صدمه می‌رساند.

۱۱. طبقه اوزون در اتموسفر بلند اشعه مضره ماورای بنفش آفتاب را تا اندازه زیاد فلتر نموده و مقدار کم آن به زمین می‌رسد.

اما بعضی گاز های صنعتی مضره و در صدر آنها گازی که برای سرد ساختن یخچال ها و کابین های موتر ها به کار میرود اگر آزاد شود به اتموسفر بالا صعود کرده و طبقه اوزون را تخریب میکند. همین حالا جزیره های عاری از اوزون در اتموسفر تشکیل کرده است.

۱۲. کثافات و ملوثات در آب کم و زیاد در هر جا دیده میشود چنانچه در ممالک صنعتی و شهر های بزرگ، مایعات فاضله بسیار زیاد تولید شده و قسمت بزرگ آنها به آبرو های شهری، جوی ها و بالاخره به دریا و بحر خاتمه می یابد قسمتی در زمین جذب شده آبهای زیر زمینی را ملوث میسازد که نتیجتاً یک تعداد دریاها و خلیج ها در جهان همه ذیحیات خود را از دست داده است.

فعلاً دریای زرد در چین و دریای گنگا در هند از کثیف ترین دریاهای جهان محسوب میشود و سالانه میلیون ها تن مواد مضره و پلاستیک را به بحر فرو میریزد.

اگر یادی از وطن عزیز کرده و نمونه ای از صدمات جانبی صنعتی شدن را در آنجا بازگو کنم اینست که:

که در سالهای ۱۹۵۰، با کمک تکنیکی آلمان یک فابریکه نساجی عصری در شیرخانخیل ریزه کوهستان شمالی احداث گردید.

آبهای فاضله افزای شده و آلوده با رنگها و مواد کیمیایی و همچنان از بدرفت های دفاتر و مسکونین شهرک فابریکه به حوض های تصفیوی پمپ شده و از آنجا از راه تونل ها به دریای پنجشیر تخلیه میشود.

اما آن تصفیه ناقص و ناکافی بود و مواد مضره صنعتی و انسانی به دریا راه یافت و بعد از چندی شفافیت و زلالیت آب دریا از بین رفت و ترسبات تعفن آور بالای سنگ های دریا و گیاهان کنار جویها باعث انزجار مردم گردید.

برای اولین بار یک نویسنده و دانشمند حساس همان منطقه مرحوم غلام علی آیین، معضله منشأ و کثافات دریای پنجشیر را در یکی از روزنامه های پایتخت انعکاس داد و سبب شد تا فابریکه دست به کار شود و حوض های تصفیوی بیشتر اعمار نماید، اما گمان نکنم معضله بکلی از بین رفته بوده باشد.

ملوث شدن دریای پنجشیر در افغانستان، سرنوشت دریای دانیوب را که کثافات صنعتی اروپای مرکزی را به بحر حمل میکند تداعی مینماید.

بباید بر سرنوشت سلامت محیطی وطن عزیز کمی بیشتر مکت نمایم.

با هجوم اتحاد شوروی بر افغانستان همه پدیده های کثافت زا را نیز با خود آوردند؛ تانک های شان سرک های اسفالت شده مارا خاکدان ساختند و دود و خاک باد شان سیمای زمین و زمان را تاریک ساخت.

طیارات غول پیکر شان نه تنها خواب و آرامش مردم را گرفت بلکه با فروریختن مدش ترین بم ها زمین، خانه و کاشانه مردم را زیر و زبر کرد و بجایش اجساد سوخته، ذغال، آهن پاره های داغ و آبدیهای فروریخته بجا گذاشت. اگر جنایات اتحاد شوروی و تخریبات متنوعه و محیطی آن تجاوز وقیحانه را در حق وطن بشمارم طوماری بس درازی از آن بوجود خواهد آمد.

بعد از اخراج قشون سرخ از وطن، مهمترین قلم صادراتی وطن به خارج پوچک کارتوس و بم، تانک و عراده جات سوخته حتی بقایای طیارات بوده است.

حالا شما حدس زده خواهید توانست که آن زراد خانه عظیم چه وحشت و تخریب و دگرگونی و زخم های محیطی بر وطن ما وارد کرده است.

آن فصل تاریک گزشت اما تلفات و زخمهای التیام ناپذیر بجا گزشت.

ملت نفس راحتی نکشیده بود که آفت تنظیم ها دود از دمار مردم کشید. نه تنها چیزی آباد نکردند بلکه بر تخریبات سلف خویش افزودند و کابل زیبا را به خاک نشانند.

هنوز مردم از شوک و ضجه تخریب کابل توسط راکت پرانی های طرف های متخاصم مجاهدین و نسل کشی افشار قد راست نکرده بود که نهیب طالب لوزه بر دلها ها انداخت.

"طالبان کرام" کار را تمام کردند، در و دروازه مکاتب را بستند، باغها و تاکستان ها را به آتش کشیدند، جنگلات، درختان پسته و جلغوزه، خود و همه ثروت وطن را به پاکستان فروختند.

دوره ظلمانی و بربریت طالب با پرواز کبوتر های گویا ناجی یعنی B52 در هم پیچید و نوبت به ابر قدرت جهان یعنی امریکا رسید.

امریکا نیز دستور شدید نظامی خود را در وطن بلاکشیده ما تطبیق کرد که تلفات جانی و تخریبات بزرگ را همراه داشت.

هر دو متجاوز یعنی اتحاد جماهیر شوروی سابق و ایالات متحده متهم به تخطی های صریح قوانین جنگی در افغانستان اند و شواهد فراوان در دسترس است که اتحاد شوروی مرتکب چندین جنایات جنگی در افغانستان گردیده است. در زیر چتر امریکا، مافیا های گوناگون سر کشید و یک تعداد شان چون لاشخور ها به جان جنگلها، ذخایر زیرزمینی و نهفته های تاریخی و آرکیولوژیک افتادند که صدمات جانبی سرقت های شان به محیط و زیبایی های آن بشمار اند. چند سال پیش خبری خواندم که گویا پاکستان فضله های ذروی رادیو اکتیف خود را در ولایت هلمند دفن کرده است.

بیاد ندارم اگر حکومت کرزی کدام عکس العملی نشان داد و مسأله جدي گرفته شد. ما که پاکستان را میشناسیم از هیچ حربه ای در حق مردم و خاک ما دریغ نکرده و نمیکند.

در موضوع کثافات محیطی، چندین دسپلین علمی از قبیل علم کیمیا، بیولوژی، فزیک، طب وقایوی، اقلیم شناسی، اقتصاد و مدیریت دخیل اند.

امیدوارم فشرده بالا معلومات عمده را عرضه توانسته باشد.